

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XC. perueniens vsque ad DCC.XIV. nempe à Gregorio Magno Romano Pontifice, vsque ad Gregorium secundum

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annvs 650. Martini Pap. Annus 2. Constantis Imp. Annus 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15007

Facta conuictio septem fere ducit in annis. Inductio hinc quatuor mensibus octo. Defuncto autem hoc anno (vt dictum est) ipso Rege, in locum eius successit Recceswinthus, de quo sepe interius sermo erit.

I E S U C H R I S T I ANNVS 690. MARTINI PAP. CONSTANTIS IMP. Annus 2. Annus 9.

I. QVINQUAGESIMVS supra sexcentisimum adest Domini annus, octava Indictione cepta mēse Septembri anni superioris: quo S. Martinus Romanus Pontifex, iubente Constante Imperatore haeretico, per Theodorum Calliopam Exarchum ablati actus tyrannice à Pontificia Sede, vinctus mittitur in Orientem.

Sed antequam ab vrbe discessit eiusdem sancti Pontificis narratione prosequamur, temporis ratio admonet, vt quae ante ab eo Romae sunt gesta, narremus. Habent Acta sancti Landolini Cameracensis Ecclesiae presbyteri ordinati à sancto Antherto eiusdem Ecclesiae Episcopo, ipsum, cum iam tertio profectus esset Romam ad limina sanctorum Apostolorum, ab eodem sancto Martino Pontifice munus praedicationis suscepisse, acceptumq; talentum bene impendisse, clarumq; miraculis, multaq; monasteria erectisse, fauente ipsi sua munificentia Clodoueo Francorum Rege, vt plerumque eadem Acta significant. Sed & sanctum Amandum Episcopum Lugdunensem, pariter Romam venientem, benigne à se acceptum idem Pontifex Martinus praedicationi Euangelicae ad Genes mancipauit, additis ad ministerium locis Landoualdo Archiepiscopo & Amantio diacono; qui Apostolica auctoritate pollens, f. uctis vberes ex Geniti conuersione colligit, vt S. Bononiensis Acta significant. Habentur haec etiam expressam Actis sancti Landoualdi ipsius, qui à sancto Martino Papa datus est illi comes.

Porro nequam aggredi ad Gegetes praedicationem conuenisset, nisi à Romano Pontifice missus esset: praeter exempla plurima, etiam vetus docet monumentum in Actis sancti Valentini tabula plumbea expressam, mentis illa iuxta corpus eiusdem sancti Valentini Episcopi Potationis in Norici in haec modum: *Vinit ab Oceano vir humilis, Valentini nominis, in Norici urbem Portanomon (sic legendam loco Patanti) idque anno apud illos praedicantem. Sed quia id bonum genus feram & belluonem nimis erat, exegit apud illos acriter fructum capere potuit. Videm autem terrae eius opportunitatem, & querendam hominum fragilitatem regionemque iam albam ad messem, in astra se cogitabat. Non debet concitari nimis quisque silis vsuare, nisi Apostolica auctoritate iustione, sicut scriptum est: Quomodo praeuabunt, assistentur? Haec dicens, alibi Pontificem Romanum, qui cum honorifice & reuerentia excepit, abuterque eum auduit, & Apostolica auctoritate eius studium praedicandi confirmant. haec & alia ibi.*

III. Insuper ad eundem Pontificem constat ex Hibernia accessisse S. Folliam, vt praedicandi Genibus Euangelium ab eo licentia impetraretur: haec enim in eius Actis est ita scripta legantur: *Huius exemplo, nempe Fursei eius germani, pronocatus Falliana, Romam iuit, petiturus à Martino Pontifice Episcopalem benedictionem ad insulidiam conuersionem, qua accepta, ad Gallias venit, &c. pergit enim dicere de eius martyrio, de quo suo loco sermo erit.*

IV. His igitur de rebus S. Martini ante abductionem ab Vrbe, ad quam amplius reuersus non fuit, breuiter enarratis aegidum de tyrannice eius à sede deiectione dicamus. Sed antequam tragica haec eo, quo gesta sunt, ordine enarremus, de temporis certitudine citatissimo confirmanda. Ista quidem adeo fanebria hoc anno facta esse, Gexcorum Annales satis expresse docent, in quibus ex Theophane haec scripta reperiuntur anno vicesimo Heraclii Imperatoris, ubi agitur de origine atque progressu

haereticis Monothelitarum, his verbis: *Ceterum nota anno Imperij sui Constantij nepoti Heraclij, Indictione octava, his agniti, furere repletus, sanctum Martinum & Maximam Constantiopolim ductos & cruciatus apud Chersonam & alia diuinae coelestis relegauit, multos etiam Hesperiarum Episcopos peruenit: haec ibi, quae quidem hoc anno cepta in plures postea uices sunt propagata. Rursum vero hoc anno electum fuisse ab Vrbe sanctum Martinum, ex his, quae ipse suis litteris habet, intelligere satis possumus: dum enim scribit degens Chersonae exul de mittendis ab Vrbe Roma alimentis in subsidis haec habet: *Sinem peregrinorū id est, Romae, iustitiam S. Petrus: quid dicemus de nobis, qui proprijs seruis iustitiam, & saltem ad momentum ministrantibus, & in tali exilio & afflictione consistimus? haec ipse, qui cum ad momentum in ministrasse Romanae Ecclesiae curam fateatur, eopidem hoc anno inde per haereticos diuulsum esse pollam intelligere. His de temporis ratione firmatis, iam rem gestam ordine prosequamur.**

Vbi nouit Constantis Imperator, longe aliter quam sperabat, quod moliebatur pro haereticis patrocinio esse consequentum effectum, in vtpote qui Olympio Exarcho in mandatis dederat, eundem à sede fidei edictum, quo Typum nominant, ab Italia & alijs Occidentalium prouincijs Episcopos subscriptione firmari: cum non tantum id minime praestitum scilicet, sed in Concilio Romano, auctore ipso Pontifice, esse damnatam aduersisset, rugientis leonis instar, ita exultans, quoniam modo in eum contumeliam acceptam vicijs posset, ipsamque expelleret ab Vrbe, & in exilium relegeret, animo agitate coepit. Fuit illi praetio, qui aequo se laetum magno potest à Martino Papa Paulus Episcopus Constantiopolis conclamare, quod damnatus ab illo esset, atque secedere possit. Quid ergo agant, quid egerint, vbi nunc modum inter se consilia agitant, quae tunc Nequid Chistianos Imperator, id agendo iuratum & persequendum, se haeretici nomen coniequant, canas effingunt, quibus uide videtur posse Martinus expulsi. Ex quibus scilicet audi.

Dant crimi, quod multas tradidit à maioribus fidem: Insuper ipsam aduersus Romanum Imperatorem aliquid molium cum Sacerdotis: Tertio etiam ipsum Martinum nescio quid contra Dei genitricis Mariam esse locutum, & sunt tres calumniae in virum sanctissimum ab his, qui inhaerebant Imperatori, excogitatae, prout colligitur ex eiusdem sanctissimi viri epistola ad Theodorum g. His concinnatis conueniens, nullatenus in Vrbe Theodorus Calliope Exarchus, qui uiam potens atq; potentia militaris exturbare Martinum à laetitia palatio, in nauimq; coniectum, & sportati fuerunt Orientem. Siquidem qui tyrannidem velate accensionem regimento consilij sunt, tyranidem si quam aliam exdelissimam atque apertissimam exerceant, dum (quod in causa cuiusvis minimi Episcopi peragi consuevit) nullam coacta Synodo, nulla dicta de accusato, nec obsequio e in scripturae appositae, repetit tanquam à tyrannibus in synodus itum est contra tantum Pontificem uide ageritudine labo: autem, Quomodo autem sit habuerint, ex eiusdem Martini Papae dicta epistola ad Theodorum accipere: Rogatus enim ab amico, rem narrare velle habuerit, ista referuntur b:

Martinus Theodoro sicera affectione dilecti fratris. Quomodo agniti (vt patet) ea, quae in scriptis à nobis scripta sunt, in paucis verbis excoquit. Cum exiret ab Italia, quae nominatim Constantiniana, in qua exortus me cum armis constringeret, in praesentia Exarchi a Theodoro cathedrali, presbyteri & clerici clara voce dixerunt: Anathema habeat, qui quidem dicitur del credere, quia Martinum vsque ad vnam aequam fidem tenuit, aut mutaturum est. Et, anathema habeant, qui in Orthodoxa fide sua vsque ad mortem non permanserint. Eiusmodi concipiente Romani cleri contantia, pro sui deiectione Pontificis, dicit anathemate praesentes sententia aduersari. Sed pergit Martinus:

His auditis Calliope cogitationem reddere, etiam filios proter quam nos tenuimus, non esse, neque aliam se credere, & si habet

a Apud Sar. die 15. Iul. tom. 1. LANDOLINI, AMANDVS, ET SOCIJ S. MARTINO APOSTOLICVM ACCIPIVNT.

b Apud Sar. die 1. Octob. tom. 1. c Apud Sar. die 19. Mart. II. AR. TAM. PONT. DIRECT. PAR. DICA. TOR. AD. GINER.

c Rom. 10.

DE TEMPORE ENLLI. S. MARTINI.

propter nos qui audiebant non propter fidem dicebat. Ea scire te volo, dilectissime frater, de fide quam significasti, necnon de falsis calumniis quas aduersus veritatem proponunt: quia quatuordecim nobis in rationibus vestris, ac omnium fidelium Christianorum, qui voluerunt, et vultis et moribus nostris fidem defendam, quod aduersum B. Paulum apostolum docet: *Mihi vobis Christus est, et vobis laus eius.*

De falsis autem accusationibus, quas noniter heretici faciunt, ab ipso veritate Christi Dei, quales omnino poterunt hominibus inuentione loqui, qui Dei veritatem respiciunt, tibi contra rationem reddere dilectissime frater, per cum qui indicaturus est mundum istum per ipsum, qui et reddet iustitiam secundum opus suum. Ego aliquid ad Sarracenos litteras misi, ut quosdam de eorum, quos in ordine debeant, aut potius inquam transfusi, exceptis demerant quosdam sine rancore * seruis Dei causa innocentibus, quibus et modicum quid prebitum minime ad Sarracenos transfusum.

II. Porro de domina nostra gloriosa semper Virgine Maria, qua Dominus & Dominum nostrum Iesum Christum peperit, quam vniuersi sancti & Catholici Patres Dei genitricem appellat, vixit que Deum humanum genuit, falsam contra me, imo contra fides ipsam amicum iniqui viri insinuationem. Nam quisquam beatam super omnem creaturam humanam, absque eo qui genuit eam, et ea venerabilem semper Virginem matrem videlicet Domini nostri non honorat, aut adorat, aut benedicit, et in praesenti seculo, et in futuro, sed humanis acceptionibus quatenus foandala obducunt ad scandalum, aut ad inuentionem. Dominus et inuentionem caplodat, amantissime fidelitatis epistola Martini de exordio impie & sacrileginationis per Calliopam Exarchum factae. Porro autem his additam postea fuisse accusationem, nimirum, quod irregulariter absque lege, contradicentibus canonicis, sedem subripuisse ipse testatur.

Quomodo autem e sede amissus, in natam coniectus fuit, et in Orientem missus, accipiens ex eius epistola ad Eleutherum, quam postea scripturam esset Constantiopolim, quam vna cum aliis ab ipso in exilio Graece scriptis Anastasius reddidit Latinam, vt nunc sunt; quod istud Anastasius testatur in eorum praefatione ad Martini Narniensem Episcopum. Exstant ipse in nostra bibliotheca inter res gestas sancti S. Pontificis relata. Porro haec omnia exacte narraturus his verbis:

Nosse videtur quae res gestae dilectio, qualiter de sede sancti Petri Apostolice sedis tuus pater solutus, ab aduersario, raptus fuerit. Et miror quia super hoc me inquirere voluisti, cum praedixisset Dominum nostrum de hoc tempore istius, discipulis suis: c. Quia in diebus illis erit tribulatio, qualem non fuit ab origine mundi usque nunc. Et nescitis diem aut horam, in qua uenit filius hominis. Sed qui persequitur autem vos in praesenti, hic saluus erit. Nunc in praesenti de diebus istis pronuntians dicitis: Timotheo discipulo suo, dicitis de diebus istis dicitis discipulis homines a fide, et a veritate auditum auertent, et eos amantem, auari. Et erit eis, desideratissime fili, non videndum tempus, aut horam, nisi hoc manserit, in quo sine inuentione dicitur, quod aduersum Dominum praedixit aduentum Antichristi: cuius uentura dicitur necessarium visum est, antequam in toto mundo praedixit malitiam, et sine cuius accipiat, ita sanctus Martinus de Antichristi aduentu haud inani consideratione dixerit.

Certe quidem haec esse visa sunt illa tempora, quibus vt suo loco superius vidimus) S. Gregorius Papa praedixit, adeo ingenia futura esse mala, vt miseriam illud scilicet, quo sub gladio Longobardorum & Gothico pueri generabatur Italia, respectu hoc cum felicissimum habendum foret, cum totus Oriens furio vel obducto pulso, densa heresia caligine obfuscatus penitus appareret; cum & septuaginta quendam gesserit Antichristi, qui hanc praedixit nouam perditionem falsis vaticiniis Mahometis in Arabia statuerit, & armorum potentia tot protracta nullo ferme negotio per suos posteros eiusdem sectae homines subigisset, quibus vires Imperatoris (vt de Leuiticum eodemque figuram Antichristi genere dicitur) quasi palce essimatae essent. His adeo magnis li auiciis, quae in exspilatione Romanae Ecclesiae Patriarchii sub Theodoro Ponaue perimpio patratam etant (quod

nunquam haecenus factum fuerat) plane ob haec adeo funesta finem inire rerum, aliquis haud temere exillimare poterat, cum nec signa illa defuerint famis, pestilentiae, & terrae motus.

Ad cumulum vero malorum ista adiecit, quae hoc anno adeo crudelia aduersus ipsam Ecclesiam totius hierarchiam scelerate impieque sunt gesta: vt plane Antichristi regnum imminere, postquam & diuina labare viderentur, poterit iure parari, ac merito cum Hieremia e fuerit exclamandum: *Obstipescite caeli super hoc, & porta eius desolantini.* Ceterum non Martinus tantum ob tot ingruentia, mala, sed veteres etiam Patres, cum diuina in Ecclesia persequitio moueretur, filium perditionis adesse, & inire Antichristi tempora putauerunt, vt superius saepe vidimus: nec tamen ob id, quod non acciderit, quod opinabantur, eos deridendos esse qui calumniolite dixerit; sed eo nomine potissimum commendandos, cum in eis excubitorum soletis vigilantia appareret, quod tot praecurrentibus malis, malum illud sublequi, quo bona omnia perderetur, signis haud inanibus crederent. Sed ad Martini epistolam redeamus, qui pergit:

*Hoc mihi expedire arbitrat, quo alii malis * mihi propterantibus, exultem potius, quam fleam. Igitur vt scias qualiter subleui & dulcis sum a Romana urbe, nil falsum audivi. Accidentium omnia praesenti per multum temporis, quae meditantur inimici veritatis. Et separato * me ipso cum omni clero meo privatam mansi in Ecclesia saluatoris nostri IESU CHRISTI, quae cognominatur Constantiana, & stabilita est a beata memoria Constantino Imperatore & est iuxta Episcopium. Illic omnes nos scorsum morabamur a die sabbati: quando Calliopas cum Rauennate exercitu & Theodoro cubiculario introiit in ciuitatem. Misi ergo in obuiam ei quosdam ex clero: quibus susceptis in palatio, astutiam & mecum ei adesse. Cum autem quosdam & non inuenisset, dixit primis cleri: Quia nos cum volumus adorare sed et ea, quod est Dominus dicit, obuius erimus, & salutabimus eam, quia hoc non sufficitur.*

Porro Dominico die, ductis Missis in praedicta sancti Dei Ecclesia, suspensus ille turbam multam collegi propter diem, narrantur hoc: Quia multum fatigati sumus ex itinere, non possumus currere hodie, sed etiam omnibus modis occurremus. Et adhibemus sanctitatem vestram, piaculum enim videbatur, si quis peregrinus Romanam veniens, non prius omnium accederet veneratibus Summum Pontificem. Sed addit de statu suo haec idem S. Martinus. Ego vero ipse grauius infirmus eram ab Octobrio mense vsque ad praedictum tempus, id est, vsque ad decimum sextum Kalendas Iulias. Ergo serua secunda diluculo missi Chantularii sum & quosdam ex obsequio suo, dicens: Quia arma praeparasti, & armatus habes intus & multitudinem lapidum collegisti: & hoc necessarium non est, nec aliquid tale fieri permittas. Cumque praesens audisset haec, necessarium magis non habuit, qualiter hoc certos redderet, quam mittere illos exortatos per totum Episcopatum? & si arma vel lapidem visissent, ipsi testimonium perhiberent. Cum autem inuenissent, & nihil inuenissent, subintulit ei per verba, quod nunquam aliter aliquando, sed saepe per circumplexionem & fallacem accusationem inuolentem aduersum nos, cum & in aduentu infensu Olympi nani consilium benignis cum armis me hoc potius repellere faterentur.

Ego itaque ante altare ecclesiae lectulum meum habebam in quo iacebam, & nondum transiit media hora, exercitus cum eis uenit in ecclesiam, soruati omnes, reuolentes lanicas & strabas suas, quam & arcus suos paratos vna cum suis suis, & facta sunt illi, quae nescenda sunt. Quis admodum namque in hyemali tempore, vento valde flante, sila ex arboribus concessa cadunt, ita percutiebantur armis candela sanctae Ecclesiae, & remissa * excutebantur in pauperum mentum, & auulsi sunt sonitu, qui in eadem fiebat ecclesia relictis tonitruis quidam horribili tam ex cellisone armorum, quam ex multitudinis candellaborum ab eis confractorem.

Quibus cum sustis introentibus, inuiso a Calliopa porreda est prophyeta & diaconi, in qua humilitatis meae abiectione conuincatur, quod irregulariter & sine lege Episcopatum subripissem, & non esset in apostolica sede legimus institutus, sed omnimodum in hanc regiam urbem transiit subrogata in loco meo Episcopopo, quod nescidum aliquando factum est, & spero quod nec aliquando

XII.

clerem.

XIII. male

* superato

XIII.

CALVMNIA DE ABISCONDITIS PERMISSE & TACTA IV.

XV. EXEPLUM PONTIFICIS IN ACCLIA

* reuulsi

fect: quia in absentia Pontificis Archidiaconum, Archiepiscopum & Primicerium locum praesentant Pontificis. Dum ergo momentum, quae de fide gesta sunt, tam manifestam vobis. Quod autem preparati non fuerimus ad respiciendum: melius indicamus decem morti, quam vnum alicuius sanguinem in terram fundi: quod quidem & sine periculo hoc gestum est in paucis, qui non placerent Domino, malis effectibus.

Eadem itaque hora dedi me ipsum ad exhibendam Imperatori, & non respiciendum. Porro accumbentibus mihi (ut veritatem dicam) quibusdam ex clero, ne facerem hoc: nulli coram accumbentibus autem me saluto fierent homicide, sed dixi illis: Sinite mecum venire ex clero, qui necessarii mihi sunt, Episcopos videlicet & presbyteros & diaconos, & absolute qui mihi videntur. Respondit Callipus: Quot quot voluerint venire, cum bono venient: nos cuicumque necessitatem non facimus. Respondi ego: Clerus in potestate mea est. Exclamantes autem quidam ex sacerdotibus dicebant: Cum ipso vinimus, & cum ipso morimur. Post haec cepit dicere per se Callipus, & qui cum ipso erant: Veni nobiscum ad palatium. Nec hoc facere recusavi, sed exi cum eis in palatium.

XVI.

* vocabantur
IN PALA-
TIUM EX
ECCLESIA
PUDV-
CTVS S.
MARTI-
NI.

PROHIBI
TI PROPI-
CISQ. CVM
S. MARTI-
NO.

* medicina

XVII.

* peccata
PRONIN-
TYS IN
TERRAM
DESCEN-
DIT.

Eadem secunda feria & tertia feria venit ad me omnis clerus, & multi erant qui se parauerunt ad naufragium mecum, qui etiam rei facti immiserant in eas, quae vacabantur, nauiculis, in quibus cura & litterae in naves maiores, vel exire ad lectus transirebant. Alij quoque nonnulli preparabantur clerici ac laici, qui se sinebant venire ad nos. Eadem ergo nocte, qua illuc fecit in feria quarta, qua erat decimo tertiae Calendarum Iulias, circa horam quasi sextam noctis, tulero me de palatio retrosum omnibus qui secum erant in palatio, vsque ad res diuisas quae mihi & hic erant necessariae, & non nisi cum sex parulis & vno cancellolo ducebam nos ex vrbe. Et cum immississent nos in vnum cornu, quae dicebantur leuamentum, circa horam plus minus quartam diei ad Portum peruenimus. Sed hic velim obferre, ante diem contigisse Martini eg- estum ab vrbe, qua confuevit celebrari in Ecclesia natalis S. Silnerii Papae, qui & ipse exul factus, & in exilio moriens, ante eius coronam martyrii. Sed pergit:

In ea sane hora, qua egressi sumus ab vrbe Roma statim, vt- rant obferre a porta, iterum eis obferuimus, & sic remanent in ciuitate aliqui, ne venire ad nos in Portum, donec illinc nauigassimus. Vnde necessitas nobis efflata est, vt omnium eorum res, quae in leuamentum missae fuerant, in dicto Portu dimitteremus, & mox eadem die moueremur, & peruenimus Calendarum Iulij Misenum, in quo erat natus, id est, carcer, quod scilicet in terram inde descendendi nulla vnuquam daretur facultas. nam subdit:

Non autem Misenum tantum, sed in Terra laboris, & non tantum in Terra laboris, quae subiecta est imagine vrbi Romanorum, sed & in plurius insularum, in quibus nos vel transfugissemus, parata * impedierunt, nullam compersionem adepti sum: excepto dumtaxat in insula Naxos (quoniam ibi annum fecimus) merui lanari duobus vel tribus balneis, & apud vrbes mansi in hospitio quodam, & hic uicque res gestae anni huius, reliqua sequenti anno dicemus, temporis praescripta ratione seruata.

Delatus ergo sanctissimus Pontifex Martinus in Naxum insulam, ibi annum integrum degeat exul iustus est: cum interea (vt eadem epistola docet) aeger corpore perseveraret, mentis tamen firmissima valetudine, ne vel latum vnguem cederet impietati. Sed his intendenda putamus, quae eodem argumento ad clerum Romanum scripta sunt eodem tempore Constantinopoli ab vno ex comitibus viri sanctissimi, cum praesertim aliqua digna memoria habeantur, quae desiderantur in dictis eiusdem Pontificis litteris. Reddemus earum litterarum eam hic tantum partem, qua anni huius res gestas narrat, sic exordiens a:

Afflictione ac marore, & lacrymas, communitemque sine cessatione ac mississimam vocem, quae in dolore ex intimo prolata est cordis, puto autem, quia & praesertim Domino ab his, qui sunt Roma, ad hic autem & in omnimodo dominationi eius degenitio sancti famulus Dei & fidelibus populis, ac quo facta est persequutio aduersus sanctissimum Patrem nostrum Deo beatissimum & fidelem sacerdotum principem & Apostolicum vniuersalem Papam, ac per hoc aduersus Catholicam Ecclesiam: puto autem halitus huic emulsi marorem retineri in vobis, & multam sollicitudinem habere vos, scire quomodo exulatum est, & persequutio egressus a roma

uauigio vsque Byzantium. Hoc in mente habens ego humilis & peccator famulus vester, quendam quidem exterrum sollicitudinem multa adiciens; plurimorum autem proprie circumplexer fallos, indignus minister beatorum & praesertim sacerdotum vestri iudicium lateris renitenti & nota facere, claraque consistere potestabilis, ac per vos omnibus fidelibus & zelum habentibus cultura dei: nam: quatenus cognoscite, cum cordis non sitidine autem sermone propter eum h. proferatis: Qui datus capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum: Et plorato die & multum contritionis Catholicae Ecclesiae, & omnium Christianorum, imo praesertim, propter ea quae alia sunt in beato & Deo piecum dicem vira- tum & predicatorem. Verum tamen Deo gloria, qui dedit vna- nitas & sufficientiam stabilitatem in tentationibus, qui superuenit ei: a contrariis virtutum & virtis, in exponendo & vna- deo pro cultu Dei irrefragabiliter. & ipse firma vsque ad mortem vno- nem animam suam, vtpote immaturam, qui non certabat athletam, Dominum eius ad informandum provertit dila- tare.

Ea quidem, qua Roma gesta sunt in beatum Martinum firmitatem patrem, sacerdotumque principem & vos facta quilibet vna- tum locum est. Vnde ergo gladius virtutis & aucto- casus ad unicum tenens a pluribus militibus paratum habitum insequenti- fesi & primare vita beatum Episcopum, & in circuitu aliam ad- titibus, & in toto templo Catholicae Ecclesiae Roma, qua cognominatur Constantiniana, in qua sacerdotio spondeo reuoluit in finem & grabato ipse beatus ager, & quoniam continentur animae & aeterni confitricus, impulsus & expulsi, raptus & extractus ex Apostolico throno, in quo Dominus cum constituit in spectentur facti sui Aposto- lum, & praedictorem Orthodoxorum vna- tium.

Sed vere ipse non fecit animam suam praesentem, si, sed ipse eam vsque ad mortem, imitatus scot dicitur esse) Dominum suum dicentem: Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis, qui saluaret vobis errantem & perditam plebem ad insequenti- fribus temporibus hereticis. Traditur ergo Roma de Catholicae Iulij S. Ioannis a potentibus huius saeculi in quibus erant nonnulli de- ministris atq. custodibus depositus est ad Portum, & omnibus illi in lemibus: & nauigantibus (sicuti citra) cancellolis, qui caudam in insulam que vocatur Naxos, non concesserat beato Iulij Apostoli vira custodes penitus contingeret terram, dolentibus praesertim eius (poda grae tempore dolentibus affligebatur) cum ipse per loca conferebat, & illi quiescebat.

Hi autem qui per loca erant sacerdotes, & etiam fideles ipsas, derogabant munera beato Iulij causa vilitatis eius, impen- nuntios quantitate: quas quidem directas sines & quoniam- eiusdem bestias continuis certam eo deripunt, improprie & om- maria plurima congerentes in eam. Est autem, qui mansueti- lissent, intorui & verberibus afflicentes dimittunt, dantes ad. Quoniam qui vnaq. diligens istum, intorui istu decipit, namque non ei hoc solum valebat inferte dolorem in corpore aridem inper- firmitate, qua eam valde deprimebat, &c. reliquarum quo- subdit, cum sequeretur postius anno gestae illi notantur, a loco redderunt sumus.

Fuit illud impiorum consilium, vt anno integro- ctus Martinus inter Cyclades detentus, illic preterea arumnis, vt eo modo ipsius constantia e angretat, ab- reretque tandem victus manus, & assentiret Imperatori. Sed tantum abest, vt S. Pontifex recederet aduersus, vt magis fieret pro tuerenda veritate robulibus. De ipsa- nitu constantia toto Christiano orbe laudibus celebra- S. Audouens Rothomagensis Episcopus, qui hoc eodem tem- pte egregie claruit sanctitate, hae habet de: inu- dilatione intercedente, inuicem huiusmodi generis aduersus vna- sabat fortiter mortem Ecclesiae per hominum perditam. in terram sa- ludissimum enim oppugnationi genere insulabat Martini per- tuis afflictionibus, sicut Episcopum ad se in sollicitudine copone, sed ip- tus impetus spiritus omni mi pognate armatus: autem repul- bat Martinus Christi gratia & veritate gloriose videri se face- mobiliter videram sancti iudicant, ita vna anno dicta repul- bat hereticorum garrientum, sed quae post haec sequenti- tradit, sequenti anno aequae dicentur. Rursum idem Au- doentus:

Per idem feretempus, quo apud vrbes Romanas hae gesta sunt, quidam hereticus pulsis a patriua transfugerens, in Galcia re- nat, iuuat que se consertit ad ciuitatem quae dicitur Hllez, natus autem

Angustianus vocatur, capiti tam caute quoniam fraudulenter sua
responda deponit prode. Quod cum in palatio ad aures Elzgy No-
minalis Episcopi pertransisset, capiti rogantur (vix semper in eius-
dem rebus solentur) cum adueto & cetero Catholico viris
in illis, proinde adueto hanc postquam palam omnibus manifestam
demonstraret, nec desistit Episcopi commoveri & optinatis, quousq[ue]
suffraganeus faceret ad Cantuariam apud vicum Aurelianensem
conspicere.

Vixit quem dicitur hereticum in medijs delictis conabantur
cum dicitur quousq[ue] dicitur modo interpellare, sed nullo poterant ge-
neris conuolare: tanta quippe dicitur arte obiectis questionibus oc-
currebat, ut vix maxime palaretur constructus teneri, nisi seu anguis
intra muros hinc foraminibus delatus, coram se frontem opponeret.
Cumque nullo modo à quoquam posset concludi aut sperari, extitit
quidam in Anglijs Da prouidentia dicitur Episcopus, nomine
Laduan, qui ea cum omnibus dicitur, ut ingens ea causa nostris si-
ne periculum & expeditio: omnes enim eius versutias & artes, quas
dicitur scire, non tam dignumolare conabantur frequenter di-
stinguere palam fandiui dicitur, sique aduersus eum omnium li-
beratione sententia prolata, & per singulas ciuitates super eius no-
mine dicitur constituta, cum ea quae per erat in ignominia & dedeco-
ra à suis in Gallia eliminata est. hae Audocenas: eadem plane
inquit Andoens: rebus gestis narratur: sed quoniam
dicitur dicitur, vel eius haereticus facit, ignoratur. Ad re-
sponsum ad dicitur Ouentis.

Quod enim ex Theophae superius dicitur est, hoc
tertio nono Imperatoris Constantis, sicut Martini, ita &
Maximi Abbatis vincula congnatit: consentientia his val-
de sunt, quae in eiusdem Maximi rebus gestis narra-
tur: quam fidelissime, quae hic tibi verbatim reddere argumē-
ti gratia posuit. Porro et eodem anno quo sanctus
Martinus Maximus ab laetitia est captus ab Vibe, ubi
magis eius ecclesie vilitate debebat: hanc tamen vna
cum ipso Pontifice captes & ductus fuit Constantino-
polim, sed paulo ante, vt ipse quod haud adeo difficile
facere videretur solam sanctissimum monachum pere-
grinos capere & vinculis mancipare: Cum enim Con-
stantinopolim relata esset ab his qui erant in Vibe mini-
stri Imperatoris, Maximus Romae magnopere ipsi ad-
uersari Imperatori in eum obloquitur, & aia his similia ha-
ereticus obloquitur dicitur est in mandatis Exreho, vt ipsam
Maximam vincula per dicitur cararet Constantinopolim,
quod & nunc impletum est.

Sed spectemus gloriosum tanti viri certamen. Senem
cum prope octogennarium videbat aliteram non aduersus
eum rari alerant, sed omnes Imperatoris satellites im-
pudenter, ibidem robustumque consistere, nec vel
terre prede moueri. Fuit plane admiratione dignum at-
que commolatione pariter, Augulus enim tam veneranda
carere inuicti senem, & aduersus eum tam Romae pri-
mum in postea Constantino: poli omnem ad expugnandam
eius constantiam aeterni Gratianus Imperatoris au-
thoritate nitentem? & nihilominus ipsam victorem de-
sperata perditis, debellata fetocia, & subagata poten-
tia haereticus Imperatoris eugere nunquam collapsura, sed
in aeternum permanens trophaea, quibus & nostri illu-
strantur Annales, in primis vero vniuersa Ecclesia Catho-
lica deo celetur. Age igitur historiam quam sincerissime
scriptam, ab auctore, quibus is qui eius inhaerebant lateri
vix debilis jacebat, hic reddimus; qui post numeratos
commentarios à viro sanctissimo tum aduersus ingruentem
Manoethiam elaboratos, tum ad optimam vitia ra-
tionem in eandem confectos, pergit sic dicere:

His missis ad alia orationem conuertam, ac demum ceterosq[ue] vi-
riusulatum malorum & eroniarum exponam. Constantem
supra hae archi, cum inuerso patris esset, nouissimae seni annorum
ad aduersari, multamque male sententibus (quod sentit cum
dicitur dicitur). & omnia respicienti sui impletes: donec igitur,
cum carere sine causa procederet, de iis que Romae gererentur non
meditans in missis cura cum respicere in ea omnia ab ipso dissentire,
quosque dicitur carere. Cumque non ignoraret quibus horum es-
set, auter hanc antea vix omnibus doctrina splendore altere dicitur
hanc magis studio inter in regiam dedit, existimatis se, cum
hanc peractis esset, alios quoque omnes in potestate esse habiturum.

Cum eo autem ipse discipulus dicitur est Augustinus vna cum co-
gnomine eius ac iudex moribus prae dicitur, qui & Ecclesie Romanae A-
pothetarius dicitur.

Quinetiam & dicitur Martinum cum plerisque Occidentis E-
piscopi in vrbis Byzantina sicut, huius (vt credibile est) propter contra-
riam sententiam offensos. Verum incommoda & calamitates Pon-
tifici Martini, quaeque in eum impius ille contumeliose designauit,
immensus cum contumelia probrisque aspergens, innocenterque (d
necariis manus supplicio afficitur, tandemque longinquo demans
exilio (Chersonia autem exilis locus fuit) erui videlicet Episcopus si-
militur affectus: hae orium mihi in presentia non est, vt gesta sunt,
exequenti ad rei Maximi properanti. Ac multi quidem fortasse par-
tium dicitur partim iam dixerant, hominem, opinor, honorificantes,
vixique commendationem laudibus extolentes: oratio vero nostra in-
stitutum suum prosequatur.

Cum igitur sacer hic vir manibus hominum tado auditorum com-
prehensus esset, ad eumq[ue] oneros respicerent: Videramus priuimus quib-
us ei dextrae dent tot occursibus, quodque de eo iudicium faceret
egregij legistatores. Nam simulatque Byzantium, vrbem appellat,
navigio eo delatus: venient ad eum ab Imperatore homines missi, ex
solo vultu multam animi acerbitatem ostendentes. Qui sanctum vi-
rum licenter impudenterque comprehensum, inuolucrum ac sine-
mictu per vias trahentes adduxerunt, sequente discipulo tantogre
facinori ingensente ac in quodam reuerbioso tecto conuerserenti,
ne discipuli quidem ei imperitio conturbentur.

Post aliquot vero dies adducunt iustitiam in palatium, Senatui
nuerso seiente, ac quatuordecim alijsq[ue] sacros in eum inueniente.
Ac tum quidem Sacellarius, qui dignitate antecet, iudicium in eum
permittit, vix ad dicitur prompto aptoque ad sermones fingentis,
& ad veritatem multatose interpolandam atque labefactandam
omnium maxime accedens, loquitur, si quid in malis praetermissis? quid
improbum no perperant? à quibus minus & contumelias abstinenti
non honorabilem reuerentiam sentiam (nam tum erat annos circiter
obrogina natus, & paululum ab ea etate aberat) non efflorescentem
in vultu gratiam non modestos & compositos & solatos liberalisq[ue]
& amabilem mores, ceterumque decorum & venerabilem statum:
ilique cum inuictissimum nullam criminum locum, nihil turis aut rati-
onis conscientiam, ob ea que in se gesserat, habere, sed solum peruer-
sissimam suam ad similitudinem, audaciam, noram & improbitate-
tem ostendens: adeo in tot tantisq[ue] rebus inuicem hae sine
dedit. Verum tamen in ipse veri sermone tanta & pendens versa-
tione decernensq[ue] responso curat dicitur non habuit locum: sed te-
mere omnia misere visus est, malentis modo esse comitatus & im-
probitate insens.

At quatuor dicitur factaq[ue] sunt, quae q[ue] inuocant calamitates im-
posuerunt, qui parant mendacio se tectos esse ipse proclarum religio-
si viri discipulus particulatim exposuit proprio commentario, ex quo
tamen licet omnia ad verbum percurrere, accuratissime cognosce-
re. Verum non alioquin à proposito est, pauca ex illis a me commem-
morari, hancque orationem inseri, ne nullus omnino eorum mentem
fecerimus cum praesertim non narrando, sed percurrendo res gestas
suis expositari. Vt igitur nefandus Sacellarius in Sancti conspe-
ctum veni statim incepti superiori sermone cum lacessere, minusque
incutere, inuictum cum & proditorum & Imperatoribus inimicam
appellans, omniaq[ue] alia turpissima. Vt autem hic suscitatus est, qua
gratia hoc de se dicitur, & quantum perperat, ostendit: Tū
calamitas ille confingit, quas ab illo solo confingi par erat, testis in
aperto mendacio sistens. Et quidem in religio sum virum debellera-
bat, magnus cum vrbis prodidisset. Alexandriam inquam, & E-
gyptum, & Pentapolim: quas à nostris, inquit, abstraxisti finibus, &
Sarracenis tam addidisti: noram enim maxime demissam, atque
in ipse benivolentem esse videtur.

Postquam vero hanc dicitur prauitate oratione, cui contra dicitur non
posset. Sanctus propositus, sy ophaniam manifestam nec quicquam
aliud esse demonstrans: Quod enim ipsi cum capientis vrbibus, qua-
rum causa potius vitia caperet. Aliam impudens viam inuictis, somnia
quidam fingens & vmbra & spectra, in iisque & vecum resistan-
tes sonos matorum ac minorum & Regum appellationes, & Occidē-
tis Imperatori clariorum quam Orientis vocem resonare accusatoris
hic quoq[ue] & sepphantes in medium proferens. Quare magis etiam
ingenui cum religio vii Gratianus ego Deo meo loquitur, quod in ma-
nus vestras sin traditus, talibusq[ue] criminibus petar, vt huiusmodi a-
rius que voluntate à me commissa sunt deleatur, atque vt vita mea
macula absfergam. Verum vt pauca ad hoc respondendam, neque ad

XXVIII.
DVCITVR
S. MAXI-
MVS CON-
STANTI-
NODOLIM.

XXIX.
SISTITVR
IUDICIO
S. MAXI-
MVS.

XXX.
CALVANI-
S AGITVR
IN S. M.
XIMVS.

XXXI.
EX SOM-
NIS QVA-
STIO HA-
BITA.

Iudicium

XXXII.

NON ESSE REGVM DE DOGMA TIBVS DE FINIBVS.

XXXIII. ANAS ARISTVS DISCIPLINVS IN DVCI TVR CONTRA MAXIM.

XXXIV. KYRIVS QVAVSIO DE MAXIMO.

XXXV.

sonnia respicio, neque somniorum coniector sum, nec mihi otium est, ut in horum vana specie mentem occupem. Sed quantum sic me accolare voluisti, ut etiam addideris testes, eosque qui non norunt, sed ex tui qui nouerint audiverunt, quod illi, ut dixi, migrarunt e vita: cur non a principio, & superstitibus etiamnum primis somniorum expectatu rationem ac paratam: Sic enim & ipsi magno negotio molestissime liberati sunt, ego vero paruas ob confessas certaque res persolui sum. At, ut credibile est, nec veritas sic habet, nec qui in me iudicium fecerunt, eum qui scrutator corda, ante oculos suos proposuerunt. Ne videam enim Domini mei conspectum, nec Christi stans existeret (nihil enim aliud habeo quod improcer mihi) si consilium somnium aut vidi, aut eo infirmatus sum, aut alius narravi.

Postea tertium ei inferunt crimen, ut secundum redargui viderent: quod nec in oratione ponendum esse putant, propterea quod, praterquam quod non est credibile, pueris etiam sit & ridiculum. Nec vero quarto crimine egregiè abstinent iudices: Quendam Gregorium adducunt, qui affirmaret, dixisse Romæ sancti discipulum, nefas esse, nec rationi consentaneum Regem sacerdotem appellari: quippe qui a magistro, Maximo scilicet, Anastasio hoc didicisset. Attamen sacro viro ne defesso quidem in hoc desit. Qui ipse Gregorio in faciem respicit, & ostendit, alia tamen esse dicta, alia non obicit. Nam cum ille, inquit, Romam venisset, de unitate habuit sermonem, voluntatis scilicet, ut Typum nos reciperemus, quo illud dogma in militarum ore positum sanciebatur & promulgabatur. Ad illa videlicet nos respondimus atque occurrimus, cum ea considerarem que nobis profuturam essent, quaque Ecclia arbitrabamur. Quamobrem nec mea esse scio, que nunc proferuntur, neque discipuli, qui vocatur in crimen, qui cum nunquam huiusmodi ac Deus testis est) sermonem tenuit. Verum tamen hoc solum mihi consensum dixisse non discipulo, sed hinc ipsi Gregorio (quod ne ipse quidem penitus negauerit, nisi se ipsum quoque plane neget) definire de dogmatibus, & querere, sacerdotem magis esse, quam Regem: quamvis huiusmodi esse & vngere, & manus imponere, & pacem ecclesie offerre, & altari assistere, & quæcumq; alia agere que dignum sum, sacramentaque sublimiora habent. Hæc eloquii sum, & innoxio loquer. Ob hæc mihi quævis vel ab soluat, vel damnet: neque enim iniuria homo ab homine affici potest, quamvis omnino gravissima patiatur.

Tunc cum non haberent quid facerent qui medicum sibi suam bonant: in sum educunt, eiusque introductum discipulum Anastasium, quoniam verbum ac minus perire fecerant, ut cogent de magistro aliquid indicare, vim afferentes, ut diceret, cum dolo rem dedisset Pyrrho, cruciamentis illum torturisse scilicet, cum vna sermonem haberent in dicta superius disputatione. Falsiloqui hanc sic cur illa molentur. Cum vero Anastasius secus locutus esset ac preexpectabant, sanctum virum non solum nihil ei doloris attulisse, sed etiam omnino exhibuisse honorem, pugni eum & colaphi in caput & genas ferientes, eoque modo veritatem exprimentes, in custodiam rursus includi iubent.

Sanctum igitur ad se iterum accersunt ut ante illis non contritum, aliamq; tertationem inuincibili adhibent. Hæc erat: Origens eum dogmata sequi, & cum illo in omnibus sentire. Vt vero consilium inbecillum & ad discernendum facile id crimen dissoluit, assuetus enim cum à Deo sanctum esse & Christianorum partibus, qui assensu eum Origens, deliriusque eurationis acciperet: De Pyrrho rursus, usque, que tunc essent dicta interrogant, personam potius inducentes benignitatis, quam hanc sciant, aut in corde ponentes, ac deinde quomodo se à Patriarcha communitate abripisset. Postea vero cum alias interitu percontationes & interrogationes pretenulissent, ac affirmasset eum qui ab ipsefferretur, Typum magis faciendum esse, ac in honore habendum, quem ipse exararet & exhoraret: ac demum eum ea que postea videretur effugere non posse nec facile dilui, proposuissent, nec minus in eum, contumeliosque abstinuissent: tandem viderant se in omnibus, vincti propriis, ut amur capi penitus: ac dimisso consensu, Imperator cui proprie adierunt, hominis constantiam nunciantes: Maximusq; inquit, in sermonibus est inuictus, nec ei quisquam persuadere potest, ut nostrum assentiat, tametsi conetur quis supplicio eum afflicere.

Aliquanto post aliq. cum veniunt, cum iam custodiretur, existimantes forsitan, se crebro opponerent, ac verbis terrorum incuterent, se eo non illoce viderent. Qui reverent autem, dicebant se à Patriarcha missos, qui & Sancto theodoro praeuderunt: Cuius, inquit, ac Ecclia, ipse enim illorum verba vtar) Byzant, Romæ, An-

theobia, Alexandria, Hierosolymorum? Ete omnes, subdigne in provincia conuicta sunt. Si igitur & ipse Catholica & Ecclia, conuicta te nobiscum, ne vicia peregrinam vnam inuictam, quam expectas patiari. Ad quos beatus vir opportunè & sapienter respondit. Dominus cum Catholicam Eccliam ream & salutaris dei confessionem esse dixit, idcirco Petrus, qui bene iustificatus, beatum dicit, super quem talem se adificatorem Eccliam, vniuersorum Domini pronuntiat. Verum tamen confessionem velle audire, super qua vniuersa Eccliam salutaris conuicta, nec aliorum ipse sed bene factum est.

Ad quem hæc, qui missi erant: Quæcumq; in inferno sumus de hoc dicere, dicemus tamen, ut nullam enim nos ecclesiam habent: dicimus operationes propter differentiam, & vnam propter vniuersitatem. At ille inquit: De his propter vniuersitatem vnam dicitur salutare, ac prater eas aliam? Non dicitur, sed de vna vniuersitate. Liberati sumus, inquit, omni negotio, quo nobiscum idem insubstantem ac Deum sine existencia iuxerunt. Nam in vnam confundimus dicit propter abundantiam, ac propter dicitur dicitur vnam propter differentiam, nec vniuersitatem dicitur operationem, que inuictis tollant, ac facient operationem per illi cui adherent, & omnino non existens, vniuersitate natura motum, qui asserri non possit, quæque nulla contrarietate non alteretur ac mutetur. Omni igitur essentia vniuersitate, secundum Patres non habent operationem essentialem, que ipsa essentia sit. Hoc igitur dicere non possumus, nec hoc dicitur iam à sancto Patribus confiteri. Quod igitur vobis videtur, qui peritiam habetis, facite.

Illi cum non haberent qui ad hæc conuiderent: quod placere erat tu qui verum poteratur, ei inferunt dicitur, illi viderent qui non obtemperaret, an ab emati subici, ac inuicta in inferno interrogari. At hic leniter sit atq; humaniter. Quod Deo inquit, dicitur defuturum est, vniuersum accipiat, si gloriam offerri eum conuictum pro cogitauerit. Verum tum quidem que prolati sunt adferunt. Consilium autem vna habentes Imperator & Tertullianus (quem admodum Pilatus & Iudas super mo lesa iustitia dicitur excelsis, in quodam appellatum, cui Byzantia nomen est, hæc inuicta, simulque discipulum Anastasium in quodam loco vniuersitate mulem, Romanorumque Imperij rituum selam deportaret. Iuba alias Perberis, ille loci lingua barbarorum nuncupatur. Idemque fecerunt eius cognomine Roma aperturam, qui Metellianus relegatus est. Est Metellianus in Thracia ciuitas, de qua Theophanes, Zonaras, & alii in Leone, hæc enim de cogitatione sanctorum confessorum Maximi se fecerunt. Sed comparatione acerbiorum que hæc tubercula sunt, ludum hæc inre possit quibus vocari: quamvis autem illa fuerint, suo loco dictum somus.

Ad sex namque annorum spatia cõniguit Maximus vna cum sociis illiusmodi pro confessione Catholicæ dei delictis tui. Quidam delicias dixerunt mentari illam, quam sapientia a preparauit, pro cuius defensione tantum tantum susceperunt confessorum: Est plane, est maxima absconditum, quod vinctis de exhibetur in reposita, quod quam suauis sit, nemo scit, nisi qui accipit. Sed exhibitio iam eiusmodi Maximianæ fortiorum occurrunt, quod maius in eodem impietatis theatro spectandum repretentatur, attente spectemus: quodam vero dicitur fuerit, sequens annus aperiet.

IESV CHRISTI ANNVVS 651.

MARTINI PAP. CONSTANTIS IMP. Annus. ANNIUS.

Sequitur annus Domini sexcesimus quinquagesimus primus, nona Indictione, idemque illiusmodi confessione sanctissimi Papæ Martini. Si enim potuerunt vniuersa Constantiniana annos signari & illatitari potuerit purpurea Consulatum: quanto magis clarior discendus Christianis erit hic annus Summi Pontificis tot iniquitas vinctibus palmis, cum eum adeo honorat iterum sape cogitauerit.